

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 20-21 квітня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 20-21 квітня 2023 р.) 103 с.

Рецензенти:

Бойко Анжела Іванівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і політичних наук Черкаського державного технологічного університету

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

політики та економіки, екології та релігії, а також культурною та етнічною сферами.

Список використаних джерел

1. Атаманюк З. М. Свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 316 с.
2. Дьюї Дж. Демократия и образование. М.: Педагогика-Пресс, 2000. 280 с.

Барновська Вікторія Ярославівна – студентка I року навчання ОПП Спеціальна освіта (Логопедія) за першим (бакалаврським) рівнем навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Університету Ушинського

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна**, кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ ЯК ТРЕНД У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сьогодні ми по-особливому помічаємо, як швидко змінюється світ. Він не стоїть на місці. Він розвивається. Розвиваються технології, з'являються нові винаходи, і, відповідно, нові можливості. Через це, освіта впродовж життя набула особливого значення. Вона є відповіддю на виклик мінливого світу, в якому зміни відбуваються дуже швидко. Тому, для людини є важливим «встигати за світом» і для цього потрібно вчитися, тобто оновлювати свої знання.

Для визначення категорії безперервної освіти використовується ряд термінів. У сучасній літературі можна зустріти такі стійкі сполучення, як «освіта дорослих» (adult education); «продовжена освіта» (continuing education); «подальша освіта» (further education); «відновлювана освіта» (recurrent education) як освіта протягом всього життя шляхом чергування навчання з іншими видами діяльності, головним чином з роботою; «перманентна освіта» (permanent education); «освіта протягом життя» (lifelong education); «навчання протягом життя» (lifelong learning - LLL). У кожному із цих термінів зроблено акцент на певній стороні явища, але загальною є ідея довічної незавершеності освіти для дорослої людини [1].

Концепція «освіта протягом життя» вперше була представлена у 1965 році Полем Ленграндом на форумі ЮНЕСКО. У центр ідеї поставлено всі освітні начала людини, якій слід створити умови для повного розвитку її здібностей протягом усього життя. Поштовхом для створення теорії неперервної освіти стала глобальна концепція «єдності світу», згідно з якою всі

структурні частини людської цивілізації взаємопов'язані та взаємозумовлені. При цьому людина є головною цінністю і вузлом переплетіння всіх процесів, що відбуваються у світі. [2]

Але з часом концепція «освіта протягом життя» змінювалась. У 1970-1980-х рр. безперервна освіта була орієнтована на надання непривілейованим верствам населення можливості зміни свого статусу за рахунок підвищення освітнього рівня. На початку 2000-х рр. освіта протягом життя розглядалася переважно як засіб адаптації трудових ресурсів до швидких технологічних змін. Сьогодні в концепції посилюються мотиви особистісного зростання [1].

Освіта впродовж життя — це процес постійного зростання загальноосвітнього та професійного потенціалу особистості відповідно до власних потреб і потреб суспільства за допомогою системи державних і громадських інститутів. На сьогодні освіта протягом життя – це не концепція, а філософія, що передбачає відкритість людини до нових ідей, рішень, знань, навичок і розкриття потенціалу кожного незалежно від віку, місця, часу та обставин. Вона передбачає різні освітні форми та засоби, починаючи від використання дистанційних онлайн-платформ до традиційних лекцій, заочних курсів і навіть самонавчання [4].

Самонавчання, або самоосвіта, є важливою складовою безперервної освіти. Незаперечним є той факт, що самонавчання сприяє особистісному й професійному зростанню людини впродовж життя шляхом задоволення різноманітних культурно-освітніх потреб. Оскільки самоосвіта є яскраво вираженим особистісно орієнтованим процесом, у сучасному суспільстві знань посилилася потреба у фахівцях, які володіють самоосвітньою компетентністю. Така компетентність уособлює готовність і здатність особистості неперервно здійснювати ефективну самоосвітню діяльність в умовах динамічних змін з метою соціальної адаптації, професійного самовдосконалення, духовного розвитку тощо [3, с.93].

Мета освіти впродовж життя полягає в забезпеченні людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання.

Інститут ЮНЕСКО з освіти впродовж життя (UNESCO Institute for Lifelong Learning) так пояснює термін «безперервна освіта»: «це інтеграція навчання та життя, яка передбачає навчальну діяльність людей різного віку (дітей, молоді, дорослих та людей похилого віку) у будь-якому життєвому середовищі (сім'я, школа, спільнота, робота тощо) та через різноманітні методи (формальні, неформальні та інформальні), які разом задовольняють широке коло навчальних потреб». Цю ідею пов'язують із концепцією напіврозпаду знань. Її у 20 столітті запропонував австрійсько-американський економіст Фріц Махлуп. Суть концепції проста: світ змінюється так динамічно, а нова інформація поширюється так швидко, що деякі знання перестають бути актуальними ще до того, як ми їх здобудемо. Відповідно, існують професії, для яких старіння і розпад знань відбуваються дуже швидко, наприклад, сфера інформаційних технологій. А є такі, де це відбувається повільніше: професії, в основі яких лежить знання математики або мови. За таких умов академічна

освіта потребує постійного оновлення, а для того, щоб встигати за інформацією, необхідно навчатися протягом усього життя [5].

Розглянувши історію та значення такого терміну, як освіта впродовж життя, ми дійшли такого висновку, що у зв'язку зі швидким технологічним прогресом світу людині перестає вистачати тих знань, які вона отримала в рамках традиційної освіти, у свій час. Тому знання людини потребують оновлення та збільшення, для того щоб завжди залишатися на одній хвилі зі світом. Що зараз ми і називаємо – безперервна освіта, або освіта впродовж життя. Таке навчання повинне відповідати різнорівневим інтересам і можливостям громадян, органічно вписуватися в їхній спосіб життя, враховувати специфіку запитів того чи іншого контингенту й навіть окремих груп населення. Освіта протягом життя покликана підвищувати рівень загальних знань і розширювати можливості участі громадян у культурній, соціальній і політичній діяльності. Вона повинна внести вклад у подальшу демократизацію суспільства, а також сприяти посиленню позиції людини в професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Аналітична записка «Освіта протягом життя як чинник людського розвитку». URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-yak-chinnik-lyudskogo-rozvitku> (дата звернення 10.04.2023).
2. Замора О. М. Концепція навчання впродовж всього життя в умовах сучасного державного управління. *Вісник Сумського національного аграрного ун-ту*. Суми, 2015. Вип. 12 (65). С. 65-73.
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: КОНВІПРІНТ, 2021. 384 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf> (дата звернення 10.04.2023).
4. Освіта протягом життя. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, URL: <http://surl.li/gmfto> (дата звернення 10.04.2023).
5. Освіта впродовж життя: тренд чи вимога часу? Освіторія. Медіа, 2023 URL: <https://osvitoria.media/experience/osvita-vprodovzh-zhyttya-trend-chy-vymoga-chasu/> (дата звернення 09.04.2023).